

GEDEPUTEERDE STATEN VAN DE PROVINCIE GRONINGEN

Groningen, 14 september 2021

Dossiernr. : K27599

Documentnr. : 2021-083183

Verzonden : 17 september 2021

Het college van Gedeputeerde Staten heeft op 15 juli 2021 een aanvraag ontvangen voor een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming, hoofdstuk 3, Soorten. De aanvraag is ingediend door aanvrager Sportvisserij Nederland, Leyenseweg 115, 3721 BC te Bilthoven. De aanvraag heeft betrekking op het project Vissen voor Verbinding.

BESLUIT:

Het college van Gedeputeerde Staten besluit:

- I. op grond van artikel 3.8, lid 1 en 5, van de Wet natuurbescherming (Wnb) ten aanzien van houting (*Coregonus oxyrinchus*) de gevraagde ontheffing te verlenen van het verbod op:
 - opzettelijk vangen in hun natuurlijke verspreidingsgebied (artikel 3.5, lid 1, Wnb);
 - opzettelijk verstoren (artikel 3.5, lid 2, Wnb);
- II. op grond van artikel 3.25, eerste lid, Wnb de volgende middelen aan te wijzen bij het uitvoeren van deze ontheffing:
 - zalmsteek (fuijk met knooploze netten);
- III. dat de ontheffing verleend wordt voor het Reitdiep in de gemeenten Het Hogeland en Westerkwartier, zoals weergegeven in figuur 1 in de Overwegingen bij dit besluit;
- IV. dat de ontheffing geldt voor de periode vanaf de verzenddatum van dit besluit tot en met 31 december 2023;

V. dat de volgende bijlagen deel uitmaken van dit besluit. Bij strijdigheid tussen de voorschriften en de bijlagen bij dit besluit prevaleren deze als volgt:

1. voorschriften;
2. overwegingen bij besluit;
3. de aanvraag van 15 juli 2021 en aanvullende gegevens van 6 en 13 september 2021, inclusief bijbehorend activiteitenplan *Activiteitenplan migratieonderzoek houting (Vissen voor Verbinding)*.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Groningen:

namens dezen:

A.J. Hoogerwerf

Hoofd van de afdeling Landelijk Gebied en Water

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.

Toelichting

Wij verwijzen u naar de bijlage 'Overwegingen bij Besluit' voor een nadere motivering.

Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking vanaf de verzenddatum.

Bezwaar

Als u het niet eens bent met dit besluit bestaat de mogelijkheid om binnen zes weken na verzenddatum van dit besluit een bezwaarschrift in te dienen. Meer informatie daarover vindt u op de website van de provincie Groningen (www.provinciegroningen.nl/bezwaarmaken).

Het indienen van een bezwaarschrift schort de werking van dit besluit niet op. U kunt daarvoor een verzoek om voorlopige voorziening indienen bij de rechtbank. Een voorlopige voorziening is een zelfstandige procedure. Meer informatie over het vragen van een voorlopige voorziening vindt u op www.rechtspraak.nl.

Meer informatie

Wij vertrouwen er op dat voldoende duidelijk is welke voorwaarden aan dit besluit verbonden zijn. Heeft u nog vragen, dan kunt u contact opnemen met het secretariaat Landelijk Gebied en Water via het telefoonnummer 050 - 316 4543. U wordt dan doorverbonden met een medewerker die uw vragen zal beantwoorden. Wij verzoeken u het dossiernummer te vermelden.

Voorschriften

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

1. Dit besluit is enkel van toepassing op houting en de beschreven verboden handelingen.
2. Dit besluit geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in dit besluit zelf niet anders is aangegeven.
3. De ontheffinghouder dient in een rapportage per soort aan te geven hoeveel vissen gevangen zijn en welke daarvan daadwerkelijk voor onderzoek zijn gebruikt. Deze rapportage dient binnen drie maanden na de ontheffingsperiode toegezonden te worden aan het bevoegd gezag (via het Loket, loketVTH@provinciegroningen.nl).
4. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
5. Er mag enkel gebruik van de ontheffing gemaakt worden waarvan de grondgebruiker of terreinbeheerder een schriftelijke toestemming heeft verleend aan de gebruiker van de ontheffing. Uit deze schriftelijke verklaring dient te blijken dat de ontheffinggebruiker toestemming heeft om het onderzoek uit te voeren.
6. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een (digitaal) afschrift van dit besluit en de bijbehorende documenten op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
7. De hier beschreven voorschriften dienen op de locatie (digitaal) aanwezig te zijn en dient onder betrokken onderzoekers, bekend te zijn. Werkzaamheden dienen conform dit protocol te worden uitgevoerd.
8. De ontheffinghouder dient, zodra de datum waarop het onderzoek aanvangt bekend is, bijgevoegd meldingsformulier (bijlage 2) in te vullen en ons toe te sturen, uiterlijk een week voorafgaand aan de werkzaamheden.

Specifieke voorschriften

9. Alle maatregelen dienen te worden uitgevoerd door Artikel 9- en Artikel 13f.2-functionarissen en de middelen onderling afgesloten overeenkomst gemachtigde beroepsvissers, zoals omschreven in de aanvullende gegevens van 6 september 2021.
10. Er dient gebruik gemaakt te worden van vangtuigen die geoptimaliseerd zijn voor houting. Er dient gebruik gemaakt te worden van fuiken met knooploze netten.
11. Houting dient gevangen te worden met behulp van een zalmsteek in de periode november - december. Aanvullend hierop dient er, met uitzondering van de maanden juni tot en met augustus, voor zowel houting als zeeforel nog gebruik gemaakt te worden van fuikvisserij door lokale beroepsvissers.
12. Alle vissen die met behulp van fuiken gevangen worden, verblijven na de vangst:
 - in een ruim bassin (circa 500 liter) met beluchting;
 - een bun van 800-1000 liter aan boord van een schip met doorstroming door kleine gaatjes;
 - of een Noors-leefnet.In alle gevallen dient er zorg voor gedragen te worden dat er ruime bewegingsvrijheid is en dat de watercondities voor de gevangen vissen goed blijven. De vissen die opgeslagen zijn in bassins, dienen voorzien te zijn van stromend zuurstofrijk water. De vissen dienen vervolgens uit deze bassins gehaald te worden en in een plastic teil in verdooving gebracht voor plaatsing van de transmitter.
13. De vissen dienen zo minimaal mogelijk gehanteerd (opgepakt/vastgehouden) te worden om stress en schade aan de vissen te beperken. Voor alle vissen dient de duur vanaf opslag tot terugzet of uitzet in het wild zo kort mogelijk te zijn (streven is 48 uur of korter) en in ieder geval niet langer dan 72 uur.

Overige voorschriften

14. De ontheffinghouder dient voldoende zorg in acht te nemen voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Activiteiten of werkzaamheden die leiden tot negatieve effecten op plant- of diersoorten dienen achterwege gelaten te worden of zo uitgevoerd te worden waardoor de effecten beperkt of ongedaan gemaakt worden.
15. De ontheffing kan worden gewijzigd of ingetrokken op grond van artikel 5.4 van de Wnb.
16. Aanspreekpunt in het kader van dit besluit en de daaruit voortvloeiende voorschriften is het Loket, loketVTH@provinciegroningen.nl. Ook kan contact opgenomen worden met Afdeling Landelijk Gebied en Water van de provincie Groningen, [Secretariaat LGW@provinciegroningen.nl](mailto:Secretariaat_LGW@provinciegroningen.nl).
17. Indien een verlenging van deze ontheffing wenselijk is, dient, zeker vier maanden voor het verstrijken van deze termijn, schriftelijk een verzoek om verlenging ingediend te worden. Dit kan per mail aan het Loket of via het online-aanvraagformulier.

Overwegingen bij Besluit

1 Nadere toelichting brongegevens

- Onderwerp: Verzoek om ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb), hoofdstuk 3, Soorten.
- Activiteitenplan: *Activiteitenplan migratieonderzoek houting (Vissen voor Verbinding).*
- Activiteit: Met een zalmsteek (fuik) wordt houting en zeeforel te vangen om deze voor telemetrisch onderzoek te gebruiken. De vissen worden na de vangst van een akoestische zender, voorzien waarmee de migratie gevolgd kan worden.
- Reden voor deze aanvraag: Houting is beschermd in de Wet natuurbescherming (Wnb) als Habitatrichtlijnsoort. Voor het vangen en verstoren van houting is ontheffing nodig.
- Reitdiep (gemeente Het Hogeland en Westerkwartier).
- Het Reitdiep is de eerste grote waterweg na Lauwersmeer richting de Drentse beken waar de migrerende soorten doorheen moeten trekken. Dit gebied ligt ook net buiten het Natura 2000-gebied van het Lauwersmeer waardoor dit een voorkeur heeft boven het Lauwersmeer zelf. De locatie waar gepland is om de visserij uit te voeren is in het Reitdiep tussen Zoutkamp en Electra (zie figuur 1).
- Coördinaten: 53°18'59.3"N; 6°19'20.7"E.

Figuur 1. Plangebied.

- Onderzoek: Er zijn door hengelvangsten van houting indicaties dat deze in het gebied voor kan komen, hier is echter bijna niets van bekend. Het vangen en zenderen van houting zal meer inzicht in de populatie

geven. Door de vissen te zenderen, wordt inzicht verkregen in de migratie van de dieren. Het is van belang om te weten waar deze heen migreren om zich voort te planten. Dan kan namelijk onderzocht worden of er barrières op deze route liggen, of het habitat verbeterd kan worden en hoe of waar bestaand habitat behouden kan blijven. Op deze manier kan de populatie ondersteund worden, aangezien trekvis een belangrijke functie hebben in het Waddenzee-Lauwersmeersysteem. Het verbeteren van de ecologische waarde van het Waddenzee-Lauwersmeersysteem is sleutelsteen in het project Vissen voor Verbinding.

Sportvisserij Nederland is tevens een kennisinstantie die veel onderzoek doet naar vis. Houting is een vissoort waar relatief weinig van bekend is. Fundamenteel onderzoek wat weinig ingrijpend is voor de soort kan dus alleen maar bijdragen aan behouden en goed beheren van de soort.

Telemetrisch onderzoek

Als er houting (en/of zeeforel) gevangen wordt, zal deze conform het goedgekeurde proefplan van deze dierproef voorzien worden van een akoestische zender. Dit is zo ontworpen dat de gebruikte vissen er zo min mogelijk ongerief van ondervinden. De procedures zijn ontwikkeld en uitgevoerd dat de vissen minimale stress of schade ervaren. De uitkomsten van dergelijk onderzoek kan vrijwel alleen positief zijn voor de vissoort. Bij het aantreffen van een habitatrichtlijnsoort als houting kan deze gebruikt worden om ervoor te zorgen dat belangrijk habitat voor deze soort wordt behouden of hersteld. Ook kan de migratie van de soort worden gefaciliteerd door het beheer van het watersysteem waardoor het Lauwersmeer stroomgebied ecologisch gezien beter zal functioneren.

Planning:

- start onderzoek: zodra ontheffing verleend is;
- einde onderzoek: 15 december 2021.

Ontheffing is aangevraagd voor verwachte overtreding van de volgende verbodsbepalingen:

Verbodsbepalingen van artikel 3.5:	Soortnamen:
opzettelijk vangen in hun natuurlijke verspreidingsgebied (artikel 3.5, lid 1, Wnb);	housing (<i>Coregonus oxyrinchus</i>)
opzettelijk verstoren (artikel 3.5, lid 2, Wnb);	

De activiteit heeft geen betrekking op het onderdeel gebiedsbescherming (hoofdstuk 2, Wnb) en het vellen van houtopstanden (hoofdstuk 4, Wnb). Significante effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van NNN-gebieden zijn eveneens niet aan de orde. Er zijn voor deze onderdelen geen vervolgstappen noodzakelijk.

Voor de visserij op zeeforel en het gebruik van een zalmsteek zijn al ontheffingen verkregen van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. De ontheffing om de fuik te plaatsen in de waterweg en toestemming van de visrechthebbende partij moet nog verkregen worden.

2 Procedure

2.1 Procedure en beslistermijn

De beslissing op de aanvraag is voorbereid volgens de procedure als beschreven in hoofdstuk 5 van de Wnb. Binnen 13 weken na ontvangst van de aanvraag is op de aanvraag beslist.

2.2 Volledigheid

De aanvraag bevatte onvoldoende gegevens voor een goede beoordeling van de gevolgen van het project. Op 2 september 2021 is de aanvrager in de gelegenheid gesteld om de aanvraag aan te vullen. De gevraagde gegevens zijn op 6 en 13 september 2021 ontvangen. Na ontvangst van deze gegevens was de aanvraag volledig.

2.3 Bevoegd gezag

Gelet op de projectbeschrijving en op het bepaalde in hoofdstuk 3 van de Wnb, zijn wij bevoegd om de ontheffing te verlenen of te weigeren.

2.4 Publicatie besluit

Van dit besluit wordt mededeling gedaan (verkort) in de tweewekelijkse informatiepagina in de huis-aan-huisbladen en door publicatie op de website: www.officielebekendmakingen.nl.

3 Soortbescherming

3.1 Beoordeling

Een ontheffing als bedoeld in artikel 3.8, lid 1 en 5, Wnb kan uitsluitend worden verleend indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

- er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan;
- er is een geldig wettelijk belang;
- er bestaat geen andere bevredigende oplossing.

De volgende beoordeling gaat in op deze drie voorwaarden.

3.1.1 Ecologische afweging

Onderzoek

Houting is incidenteel gemeld als vangst door sportvissers in het Lauwersmeer gebied. Er is geen diepgaand onderzoek gedaan naar de mate van aanwezigheid van deze soort. Op dit moment kan er dus geen (goede) schatting gedaan worden van de aantallen houting in dit gebied. Het is ook een vissoort die relatief moeilijk gevangen wordt door sportvissers. Een ander project naar vismigratie (Swimway Vecht) constateerde dat er een grote migrerende populatie (van honderden migrerende vissen) kan zijn zonder dat dit bekend is bij de waterbeherende partijen. De incidentele vangsten door sportvissers kunnen duiden op een populatie houting die in het Lauwersmeergebied migreren. Mocht dit het geval zijn, dan is het van belang dat deze vissen na vangst meteen ingezet kunnen worden voor migratieonderzoek. Deze informatie is voldoende om op basis hiervan het betreffende verzoek om ontheffingverlening voor nader onderzoek naar deze soort verder in behandeling te nemen.

Het is bekend dat over het algemeen zeeforel eerder migreert dan houting. Er zit echter overlap in deze migratieperiode. Door in de periode oktober tot en met december te vissen is de kans aanwezig om beide soorten dan aan te treffen. De houting die op de Vecht wordt aangetroffen komt daar bijvoorbeeld vaak in december. Dit is echter een stuk verder stroomopwaarts in de migratieroute van dit systeem. Op het Reitdiep is de kans reëel dat de vissen al eerder gevangen worden, omdat dit veel meer stroomafwaarts is in het systeem. De vissen zouden vanaf daar als het ware aan de migratie beginnen. Ook is het vissen op twee soorten tegelijkertijd een stukje verfijning en vermindering in het onderzoek, omdat op die manier niet op meerdere momenten gevestigd hoeft te worden hetgeen ook het aantal bijvangsten zal verminderen. Overigens is zeeforel niet beschermd onder de Wet natuurbescherming (Habitatrichtlijn), maar valt deze soort onder de Visserijwet waarop dit besluit verder niet van toepassing is. Zeeforel zal daarom verder buiten beschouwing gelaten worden.

Negatieve effecten zonder aanvullende maatregelen

Vanaf oktober tot en met december zal er door een beroepsvisser met een fuik in het Reitdiep (tussen Zoutkamp en Electra) worden gevestigd. De beroepsvisser vist op deze locatie vaker met fuiken en is dus

bekend hoe deze optimaal ingezet kunnen worden. Er wordt zo een poging gedaan om houting te vangen.

Om de aantasting van het welzijn van de vissen door plaatsing van een zender tot een minimum te beperken, is een minimumlengte en -gewicht opgesteld (35 cm en 400 g). Deze lengte en gewicht zijn het resultaat van beschikbare kennis uit de literatuur, praktijkervaringen en een voorzorgsprincipe. Dit is een veilige richtlijn waarbij de vis niet significant meer sterfterisico heeft door het formaat en gewicht van de zender.

Bij het vangen van de vissen wordt per dier bepaald of het geschikt is voor plaatsing van een zender. Hiervoor wordt voor elk dier aan de hand van de eisen ten aanzien van minimale lengte en gewicht, evenals visuele inspectie van de gezondheid bepaald of het geschikt is voor plaatsing van een zender. Alleen dieren die voldoen aan de vooraf opgestelde minimale maten voor lengte en gewicht en in gezonde toestand verkeren, worden voorzien van een zender. Dieren die niet geschikt zijn voor plaatsing van een zender, worden direct terug in de rivier gezet.

Wanneer vissen als geschikt worden beoordeeld om van een zender te voorzien, zullen deze vissen direct in een Noors leefnet (afmeting LxBxD van 4x4x1,5 m) worden geplaatst. Hierin zijn de vissen blootgesteld aan de abiotische factoren van het natuurlijke water waardoor de vissen in de beste conditie blijven. Dit Noors leefnet is een fijnmazig net waardoor er geen beschadiging van de vissen optreedt. De vissen zullen maximaal 72 uur in opslag worden gehouden in het Noors leefnet, echter wordt geprobeerd dit minder dan 48 uur te houden. Er is uit vorig onderzoek met houting gebleken dat deze opslag prima verloopt in een Noors leefnet.

Voor de operatieprocedure (plaatsing van zender) worden de vissen vanuit het Noors leefnet in kunststof teilen geplaatst om deze naar de operatieopstelling te dragen. Hier worden de vissen in het anestheticum geplaatst om volledig onder verdoving te raken. Hiervoor wordt een oplossing van 50 mg/l benzocaïne gebruikt. De dieren blijven onder nauwe observatie om te zorgen dat deze niet te diep onder narcose raken, zodat het herstel snel blijft. Dit kan 10 tot 20 minuten duren (afhankelijk van de individuele vis en ook de watertemperatuur).

Wanneer de vis volledig onder narcose is (geen reflex na aanraking, geen spierspanning en een zeer oppervlakkige kieuwademhaling) wordt deze gewogen, gemeten en gefotografeerd ter documentatie. Vervolgens wordt deze op de operatietafel gelegd en aan het "life support systeem". Dit systeem zorgt ervoor dat aantasting van het welzijn als gevolg van de operatie zo veel mogelijk wordt beperkt door gebruik. Dit wordt gewaarborgd door de vissen te voorzien van zuurstofrijk stromend water over de kieuwen heen door middel van een buisje in de bek. In dit water is lichtere dosis anestheticum opgelost (25 mg/l) om de vis onder narcose te houden tijdens de procedure. Er wordt eveneens zo steriel mogelijk gewerkt om de kans op postoperatieve infecties te minimaliseren (steriele zenders, steriele operatiematerialen die per vis worden vernieuwd). Tussen de borst- en buikvinnen langs de linea alba wordt een rij schubben getrokken om de incisie te faciliteren. Vervolgens wordt hier met een scalpel een incisie van maximaal 3 cm gemaakt. Met de aangebrachte incisie komt een ruimte beschikbaar waar de zender voorzichtig in de buikholte kan worden geplaatst. Het gaat hier om een VEMCO V13-transmitter. Dit is een cilindervormige zender met een diameter van 13mm en een lengte van 36mm. De zender weegt 11 g.

Na plaatsing wordt met behulp van een gevlochten absorbeerbaar hechtdraad de incisie middels 2 à 3 hechtingen gesloten. Om infecties in de buikholte zo veel mogelijk te voorkomen worden de hechtingen voor het dichten van de incisie alleen door de huid en wat onderliggend spierweefsel aangebracht. Hechtingen gaan bij voorkeur niet volledig door de buikwand heen (huid, spierweefsel en peritoneum). Het proces van het maken van de incisie, plaatsen van de zender en dichthechten van dit vis duurt maximaal 5 minuten.

Na afronding van de operatieve handelingen wordt de vis in een aparte rechthoekige teil (110 l.) geplaatst waar via een waterpomp de kieuwen van de vis van vers water worden voorzien. De concentratie verdoving in het bloed neemt hierdoor af en het dier zal naar verwachting binnen 2-3 minuten bijkomen en zich weer rechtop kunnen houden. Ten behoeve van het herstel wordt de vis

direct na het bijkomen in een bassin (>250 l.) geplaatst. Wanneer de vissen voldoende zijn hersteld en weer normaal gedrag vertonen, worden ze zo snel mogelijk uitgezet op de vangstlocatie. Om aantasting van het welzijn tot een minimum te beperken, zal bij vertonen van normaal gedrag de vis binnen 4 uur uitgezet worden.

Deze gehele procedure is ook beoordeeld en goedgekeurd door de Centrale Commissie Dierproeven (CCD) en een Instantie voor Dierenwelzijn (IvD).

De zenders blijven ruim 3 jaar werken (gemiddeld elke 90 seconde een signaal uitzenden). Gedurende deze periode kunnen de vissen worden waargenomen door een groot netwerk van ontvangers (receivers) dat verspreid door de Waddenzee, het Lauwersmeer en de bovenlopen van het Lauwersmeer staat opgesteld. Hiermee kunnen migratieroutes worden vastgesteld, obstakels en barrières worden geïdentificeerd en gebruikt habitat worden geanalyseerd. Deze informatie is zeer nuttig om de populatie te behouden en verbeteren.

Door uitvoering van het onderzoek worden individuele vissen gevangen en verstoord. Derhalve worden de in de aanvraag genoemde verbodsbepalingen als gevolg van het voorgestelde onderzoek overtreden.

Maatregelen om negatieve effecten te voorkomen of te minimaliseren

Met de voorgestelde werkwijze, zoals beschreven in het activiteitenplan en bijlage "Proefplan AV2014-008 VissenVoorVerbinding_Amendement_20210518, sectie 4", worden de effecten zo veel mogelijk beperkt. Deze en andere maatregelen zijn nader uitgewerkt in de Voorschriften. Globaal komt dit neer op het volgende:

- dieren vangen en terugzetten;
- begeleiding van het onderzoek door ecologisch deskundige.

Wilde vissen die voor de experimenten nodig zijn worden gevangen door middel van vangtuigen die geoptimaliseerd zijn voor de te vangen vissoort. Er wordt gebruik gemaakt van fuiken met knooploze netten om het welzijn van de vissen te garanderen. De houting wordt gevangen met behulp van een zalmsteek in de periode november - december.

De gevangen vissen verblijven na de vangst in een ruimbassin (ca 500 liter) met beluchting, een bun van 800-1000 liter aan boord van een schip met doorstroming door kleine gaatjes, of een Noors-leefnet. In alle gevallen wordt er zorg voor gedragen dat er ruime bewegingsvrijheid is en watercondities voor de gevangen vissen goed blijven. De vissen die opgeslagen zijn in bassins zullen voorzien worden van stromend zuurstofrijk water. De vissen worden vervolgens uit deze bassins gehaald en in een plastic teil in verdoving gebracht voor plaatsing van transmitter(s).

De vissen worden minimaal gehanteerd om stress en schade aan de vissen te minimaliseren. Voor alle vissen geldt dat de duur vanaf opslag tot terugzet of uitzet in het wild zo kort als mogelijk is (streven is binnen 48 uur) en in ieder geval niet langer dan 72 uur in beslag neemt om schade en stress aan de vis tot een minimum te beperken.

Door de gekozen werkwijze worden de negatieve effecten op individuen tot een minimum beperkt. Hierdoor zijn er geen ingrijpende negatieve effecten op de betreffende populatie te verwachten. In de voorschriften zijn maatregelen opgenomen waarmee de staat van instandhouding voldoende geborgd blijft.

Door deze werkwijze wordt ervoor gezorgd dat het negatieve effect ten aanzien van houting tot een minimum beperkt blijft.

Staat van instandhouding

Op dit moment kan er geen (goede) schatting gedaan worden van de aantallen houting in het plangebied. Het is een vissoort die relatief moeilijk gevangen wordt door sportvisser. Doordat het onderzoek echter een positief effect heeft op de ontwikkeling van leefgebied van houting, zal dit op termijn bijdragen aan een gunstige staat van instandhouding van de soort.

Volgens de Habitatrichtlijnrapportage 2019:

code	Nederlandse naam	Conclusie staat van instandhouding					Toedeling landschappen
		Versprei- dingsge- bied	Populatie	Leefgebied	Toekomst- perspectief	Totaal SvI	
1113	Houting						

- Gunstig
- Stabiel
- Matig ongunstig
- Zeer ongunstig
- Onbekend
- Onduidelijk

Eendoordeel ecologische afweging

Met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid zullen met de voorgestelde onderzoeksmethode de negatieve effecten op houting tot een voldoende minimum beperkt blijven. Het doel is bovendien met de onderzoeksgegevens een positieve bijdrage te leveren aan de bescherming van (de staat van instandhouding van) houting. Gezien bovenstaande is gegarandeerd dat de huidige populatie in stand kan blijven en dat de gunstige staat van instandhouding van houting gewaarborgd blijft.

3.1.2 Belangenafweging

De ontheffing is aangevraagd voor houting in het belang van onderzoek. Dit belang, tezamen met de voorgestelde werkwijze, is voldoende om de (tijdelijke) negatieve effecten op individuen van de beschermde houting, die als gevolg van de uitvoering van de voorgenomen activiteit zullen optreden, te rechtvaardigen.

3.1.3 Alternatievenafweging

In de periode van 1 oktober 2021 tot 20 december 2021 wordt met een zalmsteek gevist om migrerende houting te vangen. Hier is de kans groot dat bij aanwezigheid van houting de vissen gevangen kunnen worden tijdens de stroomopwaartse migratie. Dit gebied ligt ook net buiten het Natura 2000-gebied van het Lauwersmeer waardoor dit een voorkeur heeft boven het Lauwersmeer zelf. Er wordt gevist op advies van lokale beroepsvissers die kennis van het water hebben en de visserij optimaal kunnen uitvoeren.

Er zijn voor dergelijke migratieonderzoeken geen alternatieven. Doordat het project plaatsvindt in het Lauwersmeerstroomgebied moet de monitoring naar vismigratie hier worden uitgevoerd. Er is bij het onderzoeken van vismigratie ook geen andere onderzoeksmethode mogelijk dan het werken met levende dieren. De werkzaamheden en planning kunnen niet veranderd worden, aangezien het onderzoek afhankelijk is van de natuurlijke migratie van vissoorten. De vissen migreren in het najaar stroomopwaarts richting hun paaigronden. Het is belangrijk om deze migratie in kaart te brengen om de knelpunten weer te geven en om te onderzoeken waar de vissen precies heen zouden migreren. Deze informatie kan gebruikt worden om de vissoorten en hun habitat te beschermen.

In het geval van dit onderzoek is er geen alternatief om onnodig lijden per gevangen houting nog verder te beperken, maar er is wel gekeken naar het verminderen van het benodigde aantal dieren voor goede resultaten en het verfijnen van de studie.

Uit ander onderzoek is gebleken dat barrières als stuwen en vistrappen, die voor andere trekvisen zoals zeeforel en winde geen probleem vormen, voor houting niet passeerbaar kunnen zijn. Een andere vissoort zal dus geen inzicht geven in hoe geschikt het systeem is voor houting om binnen te migreren. Om de migratie gedetailleerd in kaart te brengen is akoestische telemetrie (vissen voorzien van een zendertje) het meest geschikt, omdat de vissen zeer nauwkeurig gevolgd kunnen worden. Ook is er erg veel informatie te vinden over onderzoek met akoestische telemetrie naar vismigratie. Hierdoor is de methode al erg verfijnd waardoor nadelig effecten op de vissen zijn verminderd. Doordat akoestisch onderzoek weinig ingrijpend is voor de vissen zelf biedt dit een uitstekende

methode om een populatie waar weinig over bekend is nader te onderzoeken zonder deze in gevaar te brengen. De maximaal te vangen aantallen zijn gekozen op basis van eerder onderzoek om betrouwbare resultaten te geven. Deze afwegingen in verfijning, vermindering en vervanging binnen het onderzoek zijn goed overwogen tijdens de opzet van het onderzoek en zijn ook beoordeeld door de experts van de CCD en de IvD.

Hiermee is voldoende aangetoond dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is die een minder ecologisch negatief effect heeft op de aanwezige beschermde houting. In deze situatie wordt met de gekozen werkwijze schade aan de aanwezige beschermde soort zoveel mogelijk beperkt.

4 Conclusie

Op basis van de ingediende aanvraag blijkt dat de alternatievenafweging voor deze activiteit in dit plangebied voldoende is onderbouwd en het belang van de activiteit voldoende is aangetoond. Met de maatregelen zoals uitgewerkt in de voorschriften wordt het effect als gevolg van de geplande activiteit in het plangebied voldoende beperkt en blijft de gunstige staat van instandhouding van houting gewaarborgd.

4.1 Eindconclusie

Om de activiteit uit te voeren is een ontheffing nodig van verbodsbepalingen zoals in de volgende tabel weergegeven.

Omdat geen afbreuk gedaan wordt aan het streven de soort in een gunstige staat van instandhouding te brengen of te houden, is de aanvraag voor ontheffing:

voor de volgende soort	voor artikel 3.5, lid 1 en 2 ¹
houting (<i>Coregonus oxyrinchus</i>)	toegekend

¹Het betreft de verbodsbepalingen:

lid 1, opzettelijk vangen in hun natuurlijke verspreidingsgebied;

lid 2, opzettelijk verstoren;

Daarom verlenen wij, Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen, een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming. Dit besluit geeft ontheffing voor de soorten en verbodsbepalingen zoals is weergegeven in bovenstaande tabel. De activiteit kan daarmee in het omschreven plangebied binnen de ontheffingperiode en met inachtneming van de voorschriften gerealiseerd worden.

Consequenties

Bij besluit ontheffingverlening is het toegestaan het onderzoek uit te voeren zoals in de aanvraag uiteengezet is, voor plangebied en periode zoals omschreven in het besluit.

Wanneer bij uitvoering van het onderzoek verbodsbepalingen overtreden worden ten aanzien van andere soorten dan die waarop het besluit van toepassing is, dient het onderzoek stilgelegd te worden en dient aanvullend ontheffing voor deze soorten te worden aangevraagd.

Bijlage 1. Wettelijk kader

Artikel 1.11 Wnb Zorgplicht

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
 - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden geveegd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

Artikel 3.5 Wnb

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Artikel 3.6 Wnb

1. Het is verboden dieren of planten van soorten, genoemd in bijlage IV bij de Habitatrichtlijn, bijlage I of II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, met uitzondering van de soorten, bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, onder zich te hebben voor verkoop, te vervoeren voor verkoop, te verhandelen, te ruilen of te koop of te ruil aan te bieden.
2. Het is verboden, anders dan voor verkoop, dieren of planten als bedoeld in het eerste lid onder zich te hebben of te vervoeren.
3. De verboden, bedoeld in het eerste en tweede lid, zijn niet van toepassing ingeval de in dat lid bedoelde dieren en planten aantoonbaar zijn gefokt of gekweekt.

Artikel 3.8 Wnb

1. Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in de artikelen 3.5 en 3.6, tweede lid, ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.
2. Provinciale staten kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in de artikelen 3.5 en 3.6, tweede lid, ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.
3. Onze Minister kan ontheffing of vrijstelling verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in artikel 3.6, eerste lid, of van regels gesteld krachtens artikel 3.7, ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.
4. Bij de algemene maatregel van bestuur, bedoeld in artikel 3.7, eerste lid, kan worden bepaald dat gedeputeerde staten ontheffing kunnen verlenen, of dat provinciale staten bij verordening vrijstelling kunnen verlenen, van bij de maatregel aangewezen regels.
5. Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

- a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- b. zij is nodig:
 - 1°. in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
 - 2°. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
 - 3°. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
 - 4°. voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
 - 5°. om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben;
- c. er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Artikel 5.3 Wnb

- 1. Aan een vrijstelling, vergunning of ontheffing kunnen voorschriften worden verbonden.
- 2. Een vrijstelling, vergunning of ontheffing kan onder beperkingen worden verleend.
- 3. Vrijstellingen, vergunningen en ontheffingen kunnen aan een geldigheidsduur worden gebonden.
- 4. Het is verboden te handelen in strijd met de bij een vergunning of ontheffing gestelde voorschriften.

Loket	
Wettelijk domein	Wet natuurbescherming, soorten
Gebieden	Niet gebiedsgebonden
Ontheffing	Eenmalig
Dossiernummer KIWI	K27599
Documentnummer KIWI	2021-083183
Zaaknummer Squit	GR-VERG-2021-000473

Contactpersoon	
Bedrijfsnaam	
Contactpersoon	
Adres	
Postcode en woonplaats	
Telefoonnummer vast	
Telefoonnummer mobiel	
Emailadres	

Gegevens project	
Projectnaam	
Locatie werkzaamheden	
Startdatum werkzaamheden	
Einddatum werkzaamheden	
Overzicht planning werkzaamheden	

Versturen aan
Dit formulier dient zodra de aanvang van het werk bekend is per mail te worden ingediend bij de provincie Groningen, maar minimaal 7 dagen van te voren, naar loketVTH@provinciegroningen.nl onder vermelding van; 'Meldingsformulier Wnb soorten Start werkzaamheden Migratieonderzoek houting (K27599)'